

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 449, 1965.

U S T A W A

z dnia 10 stycznia 2018 r.

o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. *[1. Ustawa określa zasady dotyczące ograniczenia handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w placówkach handlowych w niedziele i święta oraz w dniu 24 grudnia i w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy.]*

<1. Ustawa określa zasady dotyczące ograniczenia handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w placówkach handlowych w niedziele i święta oraz w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy.>

Nowe brzmienie ust. 1 w art. 1 wejdzie w życie z dn. 1.02.2025 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1965).

2. Przepisy ustawy stosuje się do przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236) wykonujących zarobkową działalność handlową.

Art. 2. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do wykonywania pracy przez pracowników w placówkach handlowych w niedziele i święta stosuje się przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) placówce handlowej – należy przez to rozumieć obiekt, w którym jest prowadzony handel oraz są wykonywane czynności związane z handlem, w szczególności: sklep, stoisko, stragan, hurtownię, skład węgla, skład materiałów budowlanych, dom towarowy, dom wysyłkowy, biuro zbytu – jeżeli w takiej placówce praca jest wykonywana przez pracowników lub zatrudnionych;

- 2) handlu – należy przez to rozumieć proces sprzedaży polegający na wymianie towaru lub wyrobu na środki pieniężne;
- 3) wykonywaniu czynności związanych z handlem – należy przez to rozumieć wykonywanie w placówce handlowej czynności bezpośrednio związanych z handlem przez pracownika lub zatrudnionego, a także wykonywanie w takiej placówce przez pracownika lub zatrudnionego czynności związanych z magazynowaniem towarów lub ich inwentaryzacją;
- 4) pracowniku – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w placówce handlowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, a także osobę skierowaną do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy o pracę, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;
- 5) zatrudnionym – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, wykonującą w placówce handlowej pracę na podstawie umów prawa cywilnego, a także osobę skierowaną do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy prawa cywilnego, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;
- 6) święcie – należy przez to rozumieć dni wymienione w art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1920);
- 7) wykonywaniu pracy w handlu oraz wykonywaniu czynności związanych z handlem w niedziele i święta w placówkach handlowych – należy przez to rozumieć wykonywanie takiej pracy lub takich czynności przez pracownika lub zatrudnionego w okresie 24 kolejnych godzin przypadających odpowiednio między godziną 24.00 w sobotę a godziną 24.00 w niedzielę, i między godziną 24.00 w dniu bezpośrednio poprzedzającym święto a godziną 24.00 w święto;
- 8) stacji paliw płynnych – należy przez to rozumieć obiekt budowlany, spełniający warunki przewidziane w obowiązujących przepisach dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, w obrębie którego dokonywana jest sprzedaż produktów naftowych na podstawie ważnej koncesji udzielonej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266).

[Art. 4. Powierzenie wykonywania pracy w handlu lub wykonywania czynności związanych z handlem nieodpłatnie w placówkach handlowych w niedziele i święta,

a także w dniu 24 grudnia i w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy – jest zakazane.]

<Art. 4. Powierzenie wykonywania pracy w handlu lub wykonywania czynności związanych z handlem nieodpłatnie w placówkach handlowych w niedziele i święta, a także w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy – jest zakazane.>

Rozdział 2

Ograniczenia handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele i święta

Nowe brzmienie art. 4 wejdzie w życie z dn. 1.02.2025 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1965).

Art. 5. W niedziele i święta w placówkach handlowych:

- 1) handel oraz wykonywanie czynności związanych z handlem,
 - 2) powierzenie pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem
- są zakazane.

Art. 6. 1. Zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje:

- 1) na stacjach paliw płynnych;
- 2) w placówkach handlowych, w których przeważająca działalność polega na handlu kwiatami;
- 3) w aptekach i punktach aptecznych;
- 4) w zakładach leczniczych dla zwierząt;
- 5) w placówkach handlowych, w których przeważająca działalność polega na handlu pamiątkami lub dewocjonaliami;
- 6) w placówkach handlowych, w których przeważająca działalność polega na handlu prasą, biletami komunikacji miejskiej, wyrobami tytoniowymi, kuponami gier losowych i zakładów wzajemnych;
- 7) w placówkach pocztowych w rozumieniu art. 3 pkt 15 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 1640), w których przeważająca działalność polega na świadczeniu usług pocztowych, o których mowa w art. 2 ust. 1 tej ustawy;
- 8) w placówkach handlowych w obiektach infrastruktury krytycznej, o której mowa w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122);

- 9) w placówkach handlowych w zakładach hotelarskich;
- 10) w placówkach handlowych w zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku;
- 11) w placówkach handlowych organizowanych wyłącznie na potrzeby festynów, jarmarków i innych imprez okolicznościowych, tematycznych lub sportowo-rekreacyjnych, także gdy są one zlokalizowane w halach targowych;
- 12) w placówkach handlowych w zakładach leczniczych podmiotów leczniczych i innych placówkach służby zdrowia przeznaczonych dla osób, których stan zdrowia wymaga całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych;
- 13) w placówkach handlowych na dworcach w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 2778), w portach i przystaniach morskich w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1796) oraz w portach i przystaniach w rozumieniu ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1097 i 2642 oraz z 2023 r. poz. 1588 i 2029) – w zakresie związanym z bezpośrednią obsługą podróżnych;
- 14) w przypadku sprzedaży ryb w gospodarstwach rybackich, ze statku rybackiego i w placówkach handlowych zajmujących się wyłącznie odbiorem produktów rybnych;
- 15) w placówkach handlowych w portach lotniczych w rozumieniu ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 2110);
- 16) w strefach wolnocłowych;
- 17) w środkach transportu, na statkach, a także na morskich statkach handlowych, statkach powietrznych, platformach wiertniczych i innych morskich budowlach hydrotechnicznych;
- 18) na terenie jednostek penitencjarnych;
- 19) w placówkach handlowych na terenie jednostek wojskowych;
- 20) w sklepach internetowych i na platformach internetowych;
- 21) w przypadku handlu towarami z automatów;
- 22) w przypadku rolniczego handlu detalicznego w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r. poz. 1448);
- 23) w hurtowniach farmaceutycznych;

- 24) w okresie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września każdego roku kalendarzowego – w placówkach handlowych prowadzących handel wyłącznie maszynami rolniczymi, częściami zamiennymi do tych maszyn, materiałami eksploatacyjnymi do maszyn rolniczych, materiałami używanymi w trakcie bieżącej pracy maszyn rolniczych lub narzędziami do wymiany części zamiennych w maszynach rolniczych;
- 25) w przypadku handlu kwiatami, wiązkami, wieńcami i zniczami przy cmentarzach;
- 26) w zakładach pogrzebowych;
- 27) w placówkach handlowych, w których handel jest prowadzony przez przedsiębiorcę będącego osobą fizyczną wyłącznie osobiście, we własnym imieniu i na własny rachunek;
- 28) w piekarniach, cukierniach i lodziarniach, w których przeważająca działalność polega na handlu wyrobami piekarniczymi i cukierniczymi;
- 29) w placówkach handlowych, w których przeważającą działalnością jest działalność gastronomiczna;
- 30) na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych prowadzonych przez spółki prawa handlowego, których przeważająca działalność polega na wynajmie i zarządzaniu nieruchomościami na użytek handlu hurtowego artykułami rolno-spożywczymi;
- 31) w placówkach handlowych prowadzonych przez podmioty nabywające towary na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych, o których mowa w pkt 30, w zakresie czynności związanych z handlem oraz powierzania pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania tych czynności;
- 32) w placówkach handlowych, w których jest prowadzony wyłącznie skup produktów pochodzenia rolniczego, w szczególności zboża, rzepaku, rzepiku, buraków cukrowych, roślin białkowych, innych upraw polowych, owoców, warzyw, mleka surowego lub runa leśnego.

2. Przeważająca działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 2, 5–7, 28 i 29, oznacza rodzaj przeważającej działalności wskazany we wniosku o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, o którym mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773), jeżeli działalność ta jest wykonywana w danej placówce handlowej i stanowi co najmniej 40 %

miesięcznego przychodu ze sprzedaży detalicznej w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2016 r. o podatku od sprzedaży detalicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 148). W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 30, przepis zdania pierwszego stosuje się odpowiednio.

3. Placówki handlowe, korzystające z wyłączeń, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 5–7 i 28–30, są obowiązane do prowadzenia ewidencji miesięcznego przychodu ze sprzedaży, z podziałem na przychód z działalności określonej w ust. 1 pkt 2, 5–7 i 28–30 oraz przychód z pozostałej działalności.

4. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1 pkt 27, może korzystać z nieodpłatnej pomocy małżonka, dzieci własnych, dzieci małżonka, dzieci przysposobionych, rodziców, macochy, ojczyzna, rodzeństwa, wnuków, dziadków.

5. Osoby, o których mowa w ust. 4, nie mogą być pracownikami lub zatrudnionymi w placówce handlowej u przedsiębiorcy, który korzysta z ich nieodpłatnej pomocy.

6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia ewidencji, o której mowa w ust. 3, wzór tej ewidencji oraz szczegółową treść wpisów w tej ewidencji, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia prawidłowego prowadzenia tej ewidencji oraz przejrzystości, kompletności i dostępności zawartych w niej danych.

7. W toku postępowania kontrolnego inspektor pracy ma prawo żądania przedłożenia ewidencji, o której mowa w ust. 3.

Art. 7. *[1. Zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje w:*

- 1) *kolejne dwie niedziele poprzedzające pierwszy dzień Bożego Narodzenia, z wyłączeniem niedzieli przypadającej na dzień 24 grudnia;*
- 2) *niedzielę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy;*
- 3) *ostatnią niedzielę przypadającą w styczniu, kwietniu, czerwcu i sierpniu.]*

<1. Zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje w:

- 1) **kolejne trzy niedziele poprzedzające Wigilię Bożego Narodzenia;**
- 2) **niedzielę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy;**
- 3) **ostatnią niedzielę przypadającą w styczniu, kwietniu, czerwcu i sierpniu.>**

[1a. Jeżeli niedziela poprzedzająca pierwszy dzień Bożego Narodzenia przypada na dzień 24 grudnia, zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje w kolejne dwie niedziele poprzedzające tę niedzielę.]

Nowe brzmienie ust. 1, przepis uchylający ust. 1a i dodany ust. 1b w art. 7 wejdą w życie z dn. 1.02.2025 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1965).

<1b. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, pracownik lub zatrudniony może wykonywać pracę w handlu oraz wykonywać czynności związane z handlem nie więcej niż w dwie niedziele.>

2. Jeżeli w niedzielę, o której mowa w ust. 1 pkt 3, przypada święto, przepis art. 5 stosuje się.

Rozdział 3

Ograniczenia handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem [w dniu 24 grudnia i] w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy

Art. 8. [1. W dniu 24 grudnia i w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy w placówkach handlowych:

- 1) handel oraz wykonywanie czynności związanych z handlem,
- 2) powierzanie pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem

– po godzinie 14.00 są zakazane, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 6.]

<1. W sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy w placówkach handlowych:

- 1) handel oraz wykonywanie czynności związanych z handlem,
- 2) powierzanie pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem

– po godzinie 14.00 są zakazane, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 6.>

2. (uchylony)

[3. Jeżeli dzień 24 grudnia przypada w niedzielę, zakaz, o którym mowa w art. 5, obowiązuje, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 6.]

Art. 9. [1. Pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas nieprzepracowany w związku ze zmniejszeniem wymiaru jego czasu pracy z powodu wykonywania pracy w dniu 24 grudnia lub w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy do godziny 14.00.]

<1. Pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas nieprzepracowany w związku ze zmniejszeniem wymiaru jego czasu pracy z powodu wykonywania pracy w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy do godziny 14.00.>

Zmiana w tyt. rozdz. 3 oraz nowe brzmienie ust. 1 i przepis uchylający ust. 3 w art. 8 wejdą w życie z dn. 1.02.2025 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1965).

Nowe brzmienie ust. 1 w art. 9 wejdzie w życie z dn. 1.02.2025 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1965).

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, oblicza się stosując zasady obowiązujące przy ustalaniu wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego.

Rozdział 4

Przepisy karne

Art. 10. 1. Kto, wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele lub święta, powierza wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu, podlega karze grzywny w wysokości od 1000 do 100 000 zł.

2. Tej samej karze podlega, kto:

[1) *wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem po godzinie 14.00 w dniu 24 grudnia lub w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy, powierza wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu;*]

Nowe brzmienie pkt 1 w ust. 2 w art. 10 wejdzie w życie z dn. 1.02.2025 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1965).

<1) wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem po godzinie 14.00 w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy, powierza pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem;>

2) wbrew obowiązkowi określonymu w art. 6 ust. 3 nie prowadzi ewidencji miesięcznego przychodu placówki albo tę ewidencję prowadzi w sposób niezgodny z przepisami wydanymi na podstawie art. 6 ust. 6.

Art. 11. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 10, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2022 r. poz. 1124 oraz z 2023 r. poz. 1963).

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących i przepis końcowy

Art. 12–15. (pominięte)

Art. 16. 1. W okresie od dnia 1 marca do dnia 31 grudnia 2018 r. zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje w pierwszą i ostatnią niedzielę każdego miesiąca kalendarzowego.

2. Jeżeli w pierwszą lub w ostatnią niedzielę miesiąca kalendarzowego przypada święto, przepis art. 5 stosuje się.

Art. 17. 1. W okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2019 r. zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje w ostatnią niedzielę każdego miesiąca kalendarzowego.

2. Jeżeli w ostatnią niedzielę miesiąca kalendarzowego przypada święto, przepis art. 5 stosuje się.

Art. 17a. W dniu 6 grudnia 2020 r. zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2018 r.